

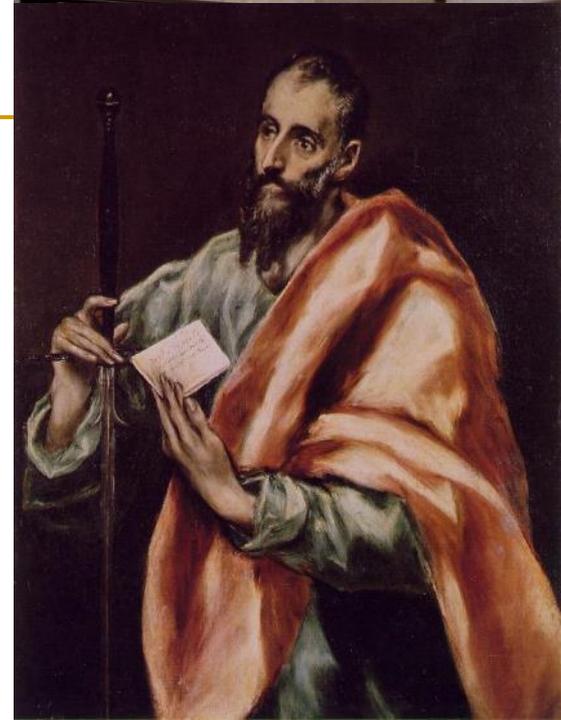

ECTS 3

četvrtkom u 10:15

FFRZ 004

Prvi biblijski pisci

Uskrsnu Gospodin (Ps 24)

D A Hm A G A D

Us-krs-nu Go-spo-din do - i - sta, a - le - lu - - ja

ECTS 3

četvrtkom u 10:15

FFRZ 004

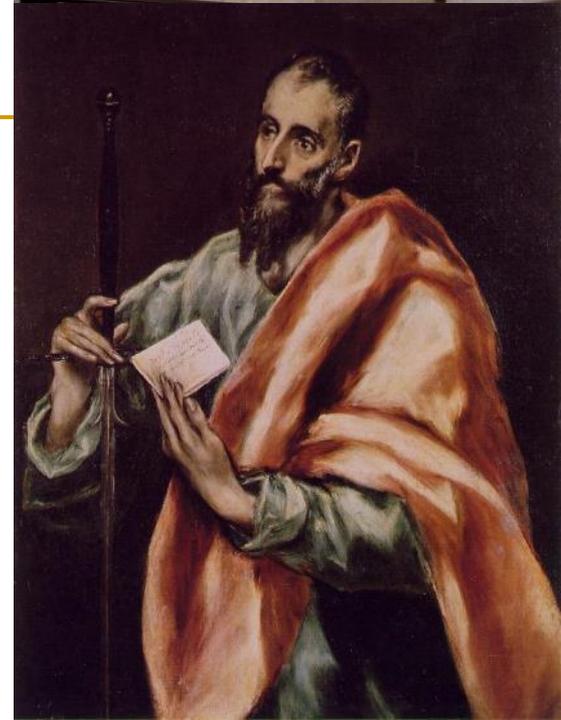
Prvi biblijski pisci

1) Stari zavjet: Mojsije

**Mojsije napisao Zakon
u knjigu (Pnz 31,24)**

2) Novi zavjet: Pavao

**Pavao Solunjanima
mir (1 Sol 1,1)**

ECTS 3

četvrtkom u 10:15

FFRZ 004

Uvod u Bibliju

UP0060; ISVU: 23559

Opći uvod u Sveto pismo Staroga i Novoga zavjeta

Ljetni semestar ak. g. 2022./23.

amdg.ffrz.hr → nastava

Mojsije u Starom zavjetu

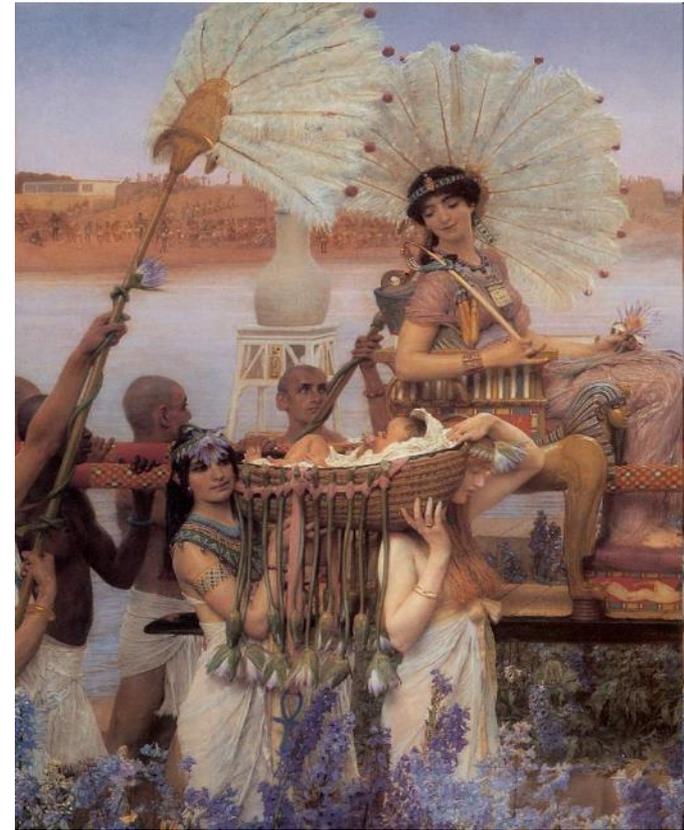

Od rođenja (Izl 2) do smrti (Pnz 34).

**Božji poslanik, učenik, prijatelj,
izbavitelj i zakonodavac, zagovornik,
uzor-prorok i sluga Gospodnji**

Od djeteta do spasitelja Božjeg naroda

- Stavljen u košaru (korabljicu – תבה *tebâ*)
- Sin faraonove kćeri (Izl 2,10)
 - Ime משה *moše* – onaj koji izvlači
- Izraelci – “braća” (Izl 2,11)
- *Udara* Egipćanina (Izl 2,12)
 - Njegovi ga optužuju (v14)
 - Faraon ga želi ubiti (v15)
- **Bijeg**
 - Spasitelj pastircima (v17)

Sir Lawrence Alma-Tadema, Mojsije
pronaden, 1904. 6

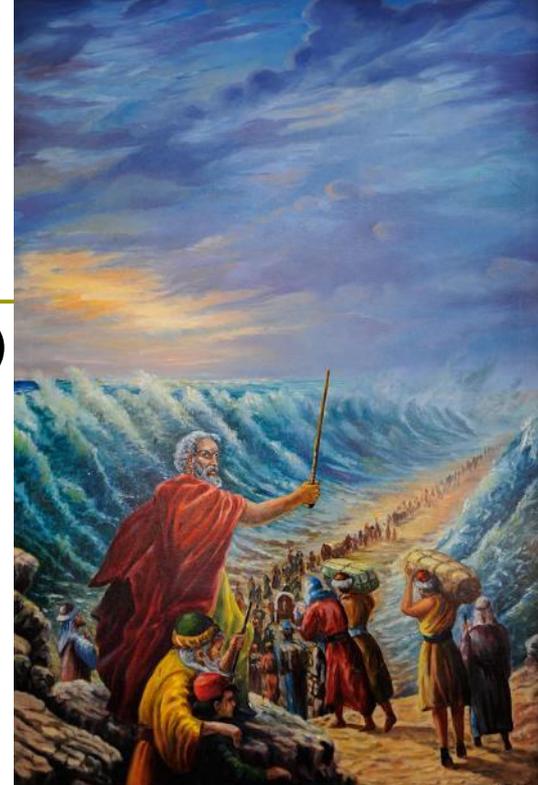
Mojsijevo zvanje

- **שלח *šalah* poslati – הלך *halak* ići**
- **5 elemenata: nevolja, nalog, prigovor, obećanje, znak**
 - 3 predmeta prigovora:
 - Tko sam ja (Izl 3,11)
 - Kako mu je ime (3,13)
 - Ako mi ne povjeruju (4,1)
- **Bog – Jahve – poslanik Jahvin**
 - Mojsije treba skinuti obuću (Izl 3,5)
 - Bit ću, ma tko da ću biti (3,14)
 - Spomen iz naraštaja u naraštaj (3,15)
- **עמי *'amî* moj narod (3,7); ירד *jarad* sići (3,8)**

Veliki izlazak (Izl 14)

- Vjera (Izl 14,31) ← Smrtni strah (v10)
 - Faraon i kola (v9)
- Izraelci napadaju Mojsija (v11s):
“smrt u pustinji” 2x
- Mojsije (v13):
 - Ne bojte se v13 (usp. v10) – *spasenje* (usp. „spasio” v30; „moj spasitelj” 15,2)
 - Vapi pred Bogom (v15 usp. v10)
- Bog se bori (v14.25)
 - Anđeo i stup od oblaka na začelju (v19)
 - Otvrdnuto srce faraonovo (v8.23)
 - Vjetar
 - Bezopasni napadači (v24)

- Rezultat (Izl 14,4.17):
- Božja proslava (v4.17)
- usp. pjesma: 15,1.21

Zakonodavac

- **Izl 20,1-17 / Pnz 5,6-21**
- **Cjelovit dijaloški tekst (“Ti”)**
 - **Obećanje *prije* zapovijedi (Izl 19,5s)**
- **5x “יהוה tvoj Bog”
koji sam te izveo (Izl 20,2)**
- **Izl 20,5.7.10.12:**
 - **Bog revan, koji se brine za krivnju predaka i kod potomaka (v5)**
 - **Ime – ne isprazno izgovarati (v7)**
 - **pripada mu sedmi dan (v10)**
 - **onaj koji ti daje tlo pod nogama na kojem možeš dugo živjeti (v12)**

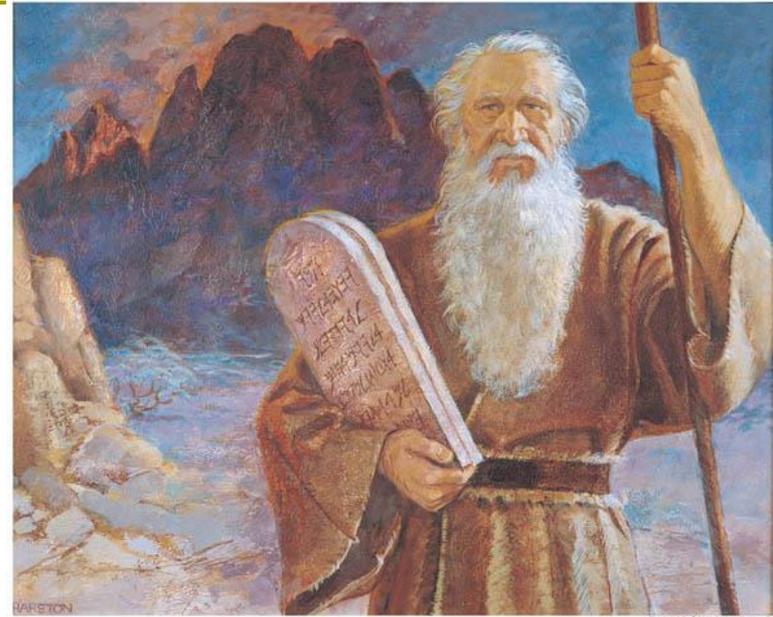
Zagovornik

- **Zlatno tele (Izl 32,10–14)**
 - Čemu gnjev (v11); smiri gnjev? (v12)
 - Obraćenje *šub* v12;
 - Smiluj se v12 – smilovao se v14
- **Pobuna naroda (Br 11)**
 - Mojsije: Smrt kao rješenje? (Br 11,15)
- **Buna: Povratak u Egipat (Br 14,3)**
 - Oprosti (v19) – opraštam (v20)
- **Moli za Mirjam (Br 12,13), za Arona (Pnz 9,20)**

Prorok, Sluga Jahvin

- Uzor prorok Pnz 18,15
- → Isus (Dj 3,22)
 - Prorok prima i prenosi Božje riječi (Pnz 18,18)
 - Definiran na Sinaju (18,16)
 - Prorok izvodi i čuva Izrael (Hoš 12,14)
- Poslušan do smrti (Pnz 32,50; 34,5.7)
 - Usp. Isus: + do smrti na križu (Fil 2,8)
- Mojsije – sluga Gospodnji (Pnz 34,5)

Uskrsnu Isus doista (Ps 67)

E H7 E A Fism H7 E

Us-krs-nu I - - sus do - i - sta, a - le - lu - - ja

Pavao – obraćenik i apostol

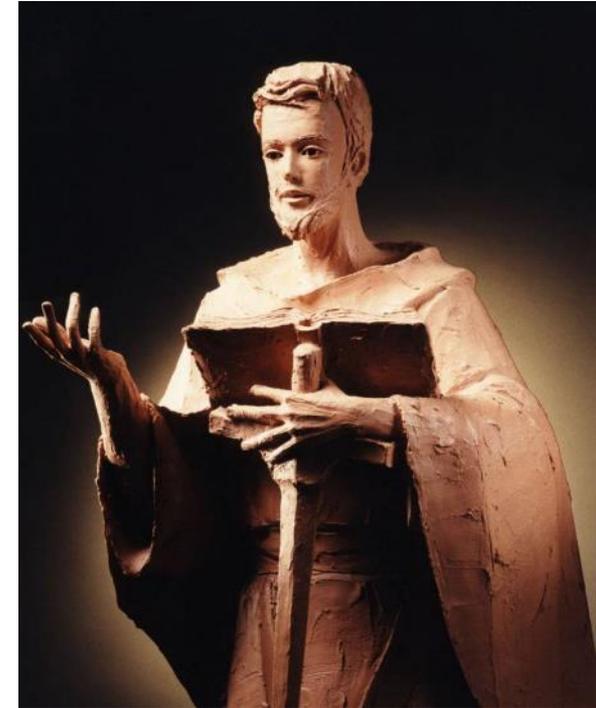

Učenik i učitelj Riječi

Farizej postao Kristov sljedbenik

Prvi novozavjetni pisac

- Prvi kršćanski teolog
- **Biografija:**
 - u Djelima apostolskim
 - u Poslanicama
- **Tri misijska putovanja**
 - Μελίτη (Dj 28,1)
 - na Mljetu?
- **Prvi dokumenti 1 Kor 11,23-25; 15,3-8 – o čemu?**
 - o uskrsnuću (1 Kor 15,3-8),
 - o euharistiji (1 Kor 11,23-25)

Pavlovski spisi

Rim	1 Kor	2 Kor	Gal
Ef	Fil	Kol	1 Sol
2 Sol	1 Tim	2 Tim	Tit
Flm	Heb		

■ logička podjela

- **velike**
- *iz sužanjstva*
- **pastoralne**

■ povjesničarska podjela:

■ Pavlove

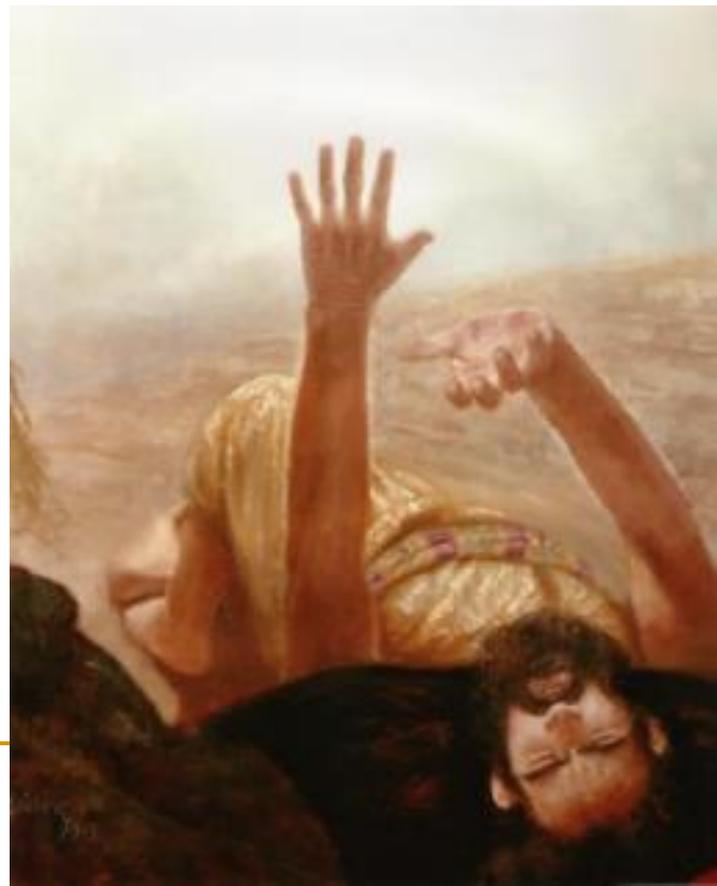
- 1 Sol
- 1 i 2 Kor
- Gal, Rim
- Fil
- Flm

■ “deuteropaulinum, drugopavlovske”

- Kol
- Ef
- 2 Sol
- 1/2 Tim, Tit
- Heb

Farizej obraćenik

- **“Zadahnut” protiv Crkve (Dj 9,1s)**
 - **Zakonito, na svoju inicijativu**
 - **usp. pustošio Crkvu (Dj 8,3; Gal 1,13)**
 - **Doživljaj na putu u Damask:**
- **1. svjetlo s neba (Dj 9,3)**
 - **Prosvjetljenje**
 - **“djeca svjetla” (1 Sol 5,5)**
 - **“oružje svjetlosti” (Rim 13,12)**
- **2. Pao na tlo**
 - **= pasti ničice, pokloniti se?**

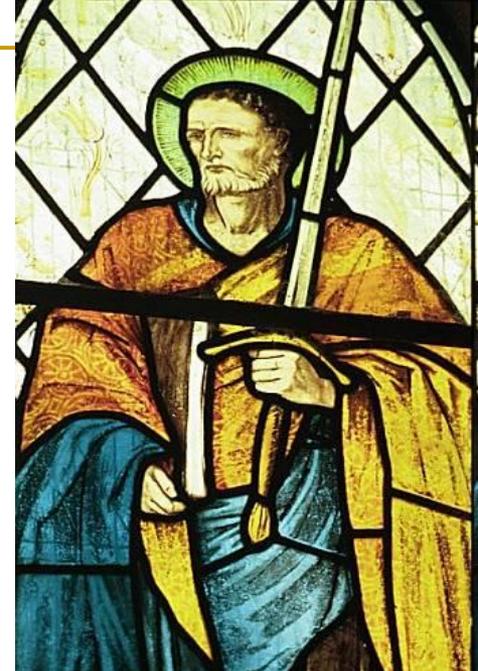
Preokret

- Dvaput “Savle” (Dj 9,4; 22,7; 26,14)
 - Hebrejski (Dj 26,14)
 - Kao Abraham, Mojsije, Samuel
- Novo ime: ne više Šaul od Dj 13,9
 - Usp. Jakov-Izrael, Šimun-Kefa
- Nov životni prostor: “ἐν Χριστῷ”
 - Usp. Ostanite u meni (Iv 15,5)
 - Novo stvorenje (2 Kor 5,17; Gal 6,15)
 - “Stari zavjet” (2 Kor 3,14)
 - Pravednost od Boga, ne po Zakonu (Gal 2,16; Fil 3,9)

Novo zajedništvo

- **ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς (Dj 9,5; 22,8; 26,15)**
“Ja sam Isus”
 - **tri dana sljepoće i posta (Dj 9,9) – Pasha?**
 - **vidio Isusa (1 Kor 9,1)**
- **“braća”, “sveti”**
- **autoritet uz Petra i Jakova (Gal 1,18s)**
 - **primljen među tri “stupa”: + Ivan Gal 2,9**
- ***suradnici:***
Barnaba, Silvan, Timotej, Tit, Tihik...
- **liturgija, talenti + ljubav je put, Crkva je Tijelo**

W. Morris, Sv. Pavao, vitraj u crkvi u Ponsoyju, Velika Britanija

Nositelj predaje i komunikator

- Abraham i Mojsije, Adam
- Pavao “stvaratelj” Riječi
 - Uskrs, Euharistija
- Predaje što je primio
- Pridružen apostolima
- Putuje i piše
- Suraduje

Lukavi hrlitelj

- **Zakon ipak obvezuje (Gal 5,14):**
 - **Sav Zakon u: Ljubi bližnjega!**
- **Timotej obrezan (Dj 16,3)**
- **Pavao prihvaća carski sud (25,10)**
- **Žuri prema naprijed (Fil 3,14)**
 - **Kao Isus koji je prihvatio ljudsku težnju: „Koje li muke za me!” (Lk 12,50)**
 - **Sve stvorenje uzdiše (Rim 8,22)**
 - **Jedina optužba (Dj 24,21; 26,23):**
- **Propovijeda uskrsnuće**

